

ĐẶC ĐIỂM THỜI TIẾT ĐÔNG XUÂN 1983 - 1984
Ở MIỀN BẮC VIỆT NAM

Trần Gia Khánh
Cục Dự báo KTTV

Ở các tỉnh miền Bắc nước ta vừa trải qua một đông xuân với đặc điểm thời tiết rất đáng chú ý, có đôi nét khác thường so với nhiều đông xuân khác trước đây.

Nếu xác định đông xuân 1983 - 1984 với khoảng thời gian từ tháng XI năm 1983 đến hết tháng III năm 1984 (thời gian kéo dài 5 tháng) thì thấy đông xuân 1983-1984 là một trong những đông xuân rét đậm kéo dài, mức độ rét khá gay gắt, với 5 tháng liền chuẩn sai nhiệt độ đều âm (thấp hơn trung bình nhiều năm cùng thời kỳ). Tổng chuẩn sai nhiệt độ trong 5 tháng, tại Hà Nội là $-8,9^{\circ}\text{C}$ (lần lượt các tháng như sau $\Delta \bar{T}_{XI/83} = -0,9^{\circ}\text{C}$; $\Delta \bar{T}_{XII/83} = -1,9^{\circ}\text{C}$; $\Delta \bar{T}_{I/84} = -3,0^{\circ}\text{C}$; $\Delta \bar{T}_{II/84} = -2,3^{\circ}\text{C}$; $\Delta \bar{T}_{III/84} = -0,5^{\circ}\text{C}$).

Thời kỳ rét tập trung vào những ngày cuối tháng XII/83 (từ 23 tháng XII/83), tháng I/1984 và nửa đầu tháng II/1984. Trong đó có 2 đợt rét đậm kéo dài. Thí dụ ở Hà Nội, từ 23 tháng XII năm 1983 đến 10 tháng I năm 1984 (19 ngày) nhiệt độ trung bình hàng ngày đều thấp hơn 15°C , trong đó có 11 ngày nhiệt độ trung bình hàng ngày thấp hơn 13°C , đặc biệt ngày 28, 29/XII nhiệt độ trung bình ngày thấp hơn 10°C (ngày 28 : $9,3^{\circ}\text{C}$; ngày 29 : $9,4^{\circ}\text{C}$). Đợt rét đậm thứ 2 kéo dài từ ngày 20 tháng I đến ngày 11 tháng II (23 ngày), nhiệt độ trung bình hàng ngày đều thấp hơn 15°C , trong đó có 18 ngày nhiệt độ trung bình thấp hơn 13°C . Nhiệt độ thấp nhất tuyệt đối trong toàn mùa ở Hà Nội là $8,4^{\circ}\text{C}$ xảy ra ngày 31/I/1984, so với các đông xuân trước đây, nhiệt độ này là cao; thí dụ đông xuân 1976 - 1977 nhiệt độ thấp nhất tuyệt đối là $5,6^{\circ}\text{C}$ xảy ra ngày 31/I/1977; hoặc đông xuân 1982 - 1983 nhiệt độ thấp nhất tuyệt đối là 7°C xảy ra ngày 25/I/1983. Một đặc điểm khác khá nổi bật là trời âm u kéo dài, rất ít nắng, đặc biệt trong tháng II, nhiều nơi ở đồng bằng trung du Bắc bộ và bắc khu 4 cũ chỉ có một vài giờ nắng. Thí dụ Hà Nội có 2 giờ nắng (so với TBNN ít hơn 60 giờ), Thanh Hóa có 3 giờ nắng (so với TBNN ít hơn 55 giờ) v.v.. Thậm chí ở Phù liên (Hải Phòng) cả tháng không có giờ nắng. Số ngày có mưa trong tháng tới trên 20 ngày, song chủ yếu là mưa nhỏ, mưa phùn, lượng mưa không lớn, hầu hết các nơi lượng mưa đều thấp hơn TBNN.

Hiện tượng đông đầu mùa xảy ra trên phạm vi rộng ở Tây bắc và Bắc bộ nói chung tương đối muộn (ngày 21/III mới có đợt đông hệ thống đầu tiên trong năm).

Từ những đặc điểm nêu trên cho thấy : Nếu so với đông xuân 1982 - 1983 (cũng là một đông xuân rét đậm, với 4 tháng có chuẩn sai nhiệt độ âm : từ tháng XII năm 1982 đến tháng III năm 1983, chuẩn sai âm 7°C) thì đông xuân 1983 - 1984 rét đậm hơn, mức độ gay gắt hơn. Trong đây số liệu quan sát được, hiết có 2 đông xuân liền tiếp rét đậm với mức độ như vậy. So với đông xuân 1976 - 1977 (từ tháng XI năm 1976 đến tháng III năm 1977), trừ tháng III năm 1977 chuẩn sai nhiệt độ dương $0,5^{\circ}\text{C}$; còn 4 tháng chuẩn sai nhiệt độ âm, với tổng chuẩn sai nhiệt độ âm $8,8^{\circ}\text{C}$ nếu tính toàn

mùa, chuẩn sai nhiệt độ âm 8,3°C. Trong đông xuân này có 57 ngày nhiệt độ trung bình ngày thấp hơn 15°C, trong đó có 29 ngày thấp hơn 13°C, và có 6 ngày nhiệt độ trung bình thấp hơn 10°C, như vậy số ngày nhiệt độ trung bình thấp hơn 10°C trong đông xuân 1983 - 1984 ít hơn 4 ngày so với đông xuân 1976 - 1977.

So với đông xuân 1973 - 1974 (từ tháng XI năm 1973 đến tháng III năm 1974) với 5 tháng chuẩn sai nhiệt độ đều âm, tổng chuẩn sai nhiệt độ âm 5,6°C, cũng là một đông xuân rét đậm, song không gay gắt như đông xuân 1983 - 1984.

Xa hơn nữa, so với đông xuân 1944 - 1945, với 4 tháng chuẩn sai nhiệt độ âm 9,4°C (trừ tháng XI - 1944 chuẩn sai nhiệt độ dương 1,7°C), do đó toàn mùa tổng chuẩn sai nhiệt độ âm 7,7°C đây cũng là một đông xuân rét đậm, nếu tính riêng trong 3 tháng chính đông (tháng XII-1944, tháng I và II-1945) chuẩn sai nhiệt độ âm 9,2°C là mùa đông rét nhất trong dãy số liệu quan sát được. Từ các loại nhiệt độ xuất hiện như nhiệt độ thấp nhất, nhiệt độ trung bình ngày dưới 15°C, dưới 13°C, dưới 10°C và số ngày kéo dài của các loại nhiệt độ trên; thời gian âm u, số giờ nắng v.v. so sánh với các đông xuân vừa qua, có thể đi tới nhận xét tổng quát: đông xuân 1983 - 1984 vừa qua là một trong những đông xuân rét đậm nhất, mức độ rét tương đương đông xuân 1976 - 1977 (kể từ năm 1946 đến nay). Do rét đậm kéo dài, âm u và rất ít nắng, nên đã gây nhiều khó khăn cho sản xuất nông nghiệp vụ đông xuân 1983 - 1984, nhiều địa phương mạ xuân bị chết rét, phải gieo đi gieo lại nhiều lần, lúa cấy phát triển chậm. Cho đến tháng IV và tháng V với nhiều ngày nắng, ấm, lúa và hoa màu mới phát triển thuận lợi hơn./.

THÔNG BÁO

Kể từ tháng I năm 1985 Nội san Khí tượng thủy văn sẽ đổi tên thành Tạp san Khí tượng thủy văn, in tipô, bìa 2 màu, kích thước 19 x 27cm, 32 trang, ra hàng tháng, giá bán là 5đ/số.

Các ngành, các Viện, các cơ quan đơn vị có yêu cầu đặt mua báo Tạp san KTTV cho năm 1985 thì đề nghị gửi công văn tới địa chỉ (trước tháng XII/1984):

Phòng Khoa học kỹ thuật, Tổng cục Khí tượng thủy văn,
số 4 Đặng Thai Thân, Hà Nội.

Theo mẫu:

- Tên cơ quan đơn vị:
- Địa chỉ: (ghi thật rõ để gửi báo).
- Yêu cầu mua mỗi tháng mấy số.

Về phương thức thanh toán, tiền mua báo, trả bằng Ủy nhiệm chi (cá nhân có thể trả bằng tiền mặt, nhưng rất hạn chế).

Địa chỉ trả tiền:

Văn Phòng Tổng cục Khí tượng thủy văn.
Số tài khoản: 01.0079023.
Ngân hàng Hoàn Kiếm, Hà Nội.

Đề nghị ghi rõ là: thanh toán tiền báo Tạp san KTTV năm 1985.

TẠP SAN KHÍ TƯỢNG THỦY VĂN